

**Положення
Національного університету «Запорізька політехніка»
про види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або
деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення
академічної доброчесності**

Запоріжжя, 2023 р.

1. Це Положення, відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» встановлює види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності.
2. Рішення щодо академічної відповідальності ухвалюються і набирають чинності відповідно до Порядку виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності в Національному університеті «Запорізька політехніка».
3. Види академічної відповідальності науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників, а також здобувачів ступенів доктора філософії та доктора наук.
  - 3.1. Якщо у дисертаціях, наукових статтях, монографіях, підручниках, навчальних посібниках, наукових звітах, тезах доповідей наукових конференцій, звітах за результатами досліджень виявлено академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, то:
    - 3.1.1. Особам, що є авторами (співавторами) відповідних публікацій наказом ректора Університету оголошується попередження. Якщо ці особи є членами вчених, науково-технічних, науково-методичних рад Університету (факультету, навчально-наукового інституту), то органи, які їх делегували, мають розглянути питання про їх відкликання зі складу цих рад.
    - 3.1.2. Рецензентам наукових статей, монографій, підручників, навчальних посібників, наукових звітів, тез доповідей наукових конференцій, звітів за результатами досліджень (за наявності), в яких виявлено академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію наказом ректора Університету оголошується попередження.
    - 3.1.3. Вчена рада університету приймає рішення про відкликання відповідних публікацій, яке передбачає публікацію відповідного повідомлення на офіційному сайті університету або (для статей і тез доповідей) у відповідних наукових виданнях. Публікація вилучається з бібліотеки та електронних ресурсів Університету. Стосовно публікацій, що оприлюднені поза межами університету, інформація про відкликання публікації надсилається видавцю – видавництву, редакції наукового видання, програмному (організаційному) комітету конференції тощо. Стосовно монографій, підручників та навчальних посібників інформація про факт порушення академічної доброчесності надсилається до бібліотек, яким офіційно були надіслані примірники відповідних видань. Стосовно звітів про наукові дослідження інформація також надсилається замовнику відповідного дослідження.

- 3.1.4. Відповідні публікації мають бути виключені з переліків наукових праць університету, факультету (навчально-наукового інституту), кафедри, а також осіб, що є авторами (співавторами) цих публікацій.
- 3.1.5. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності виявлені у дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, кандидата наук, доктора наук або в публікаціях, які представлялися до захисту, відповідні спеціалізовані вчені ради Університету або органи, що здійснюють попередній розгляд дисертацій, приймають рішення про відмову у присудженні відповідного ступеня через наявність порушень академічної доброчесності. Якщо захист відбувається у спеціалізованих вчених радах інших закладів вищої освіти (наукових установ), ректор Університету направляє повідомлення про встановлені факти порушення академічної доброчесності до цих спеціалізованих вчених рад. Якщо такі порушення виявлені після захисту дисертації, ректор Університету ініціює процедуру скасування рішення про присудження відповідного наукового ступеня згідно із законодавством.
- 3.1.6. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності виявлені у публікаціях, які представлялися до присвоєння вченого звання, педагогічного звання або кваліфікаційної категорії вчена рада Університету (педагогічна рада фахового коледжу Університету) скасовує відповідне рішення і направляє повідомлення про встановлені факти порушення академічної доброчесності до органу, що присвоїв вчене звання, педагогічне звання або кваліфікаційну категорію.
- 3.2. Якщо у наукових статтях, монографіях, наукових звітах, тезах доповідей наукових конференцій, звітах за результатами досліджень виявлено самоплагіат, то:
- 3.2.1. Особам, що є авторами (співавторами) відповідних публікацій наказом ректора Університету оголошується попередження. У разі повторного порушення, якщо ці особи є членами вчених, науково-технічних, науково-методичних рад Університету (факультету, навчально-наукового інституту), то органи, які їх делегували, мають розглянути питання про їх відкликання зі складу цих рад.
- 3.2.2. Рецензентам відповідних праць (за наявності) наказом ректора Університету оголошується попередження.
- 3.2.3. Вчена рада університету приймає рішення про відкликання відповідних публікацій, яке передбачає публікацію відповідного повідомлення на офіційному сайті університету або (для статей і тез доповідей) у відповідних наукових виданнях. Публікація вилучається з бібліотеки та електронних ресурсів Університету. Стосовно публікацій, що оприлюднені поза межами університету, інформація про відкликання публікації надсилається видавцю – видавництву,

- редакції наукового видання, програмному (організаційному) комітету конференції тощо. Стосовно монографій, підручників та навчальних посібників інформація про факт порушення академічної доброчесності надсилається до бібліотек, яким офіційно були надіслані примірники відповідних видань. Стосовно звітів про наукові дослідження інформація також надсилається замовнику відповідного дослідження.
- 3.2.4. Відповідні публікації мають бути виключені з переліків наукових праць університету, факультету (навчально-наукового інституту), кафедри, а також осіб, що є авторами (співавторами) цих публікацій.
- 3.2.5. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності виявлені у публікаціях, які представлялися до захисту і є необхідними для виконання встановлених законодавством вимог до оприлюднення наукових результатів дисертаційних досліджень, відповідні спеціалізовані вчені ради Університету або органи, що здійснюють попередній розгляд дисертацій, приймають рішення про відмову у присудженні відповідного ступеня через наявність порушень академічної доброчесності. Якщо захист відбувається у спеціалізованих вчених радах інших закладів вищої освіти (наукових установ), ректор Університету направляє повідомлення про встановлені факти порушення академічної доброчесності до цих спеціалізованих вчених рад. Якщо такі порушення виявлені після захисту дисертації, ректор Університету ініціює процедуру скасування рішення про присудження відповідного наукового ступеня.
- 3.2.6. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності виявлені у публікаціях, які представлялися до присвоєння вченого звання, педагогічного звання або кваліфікаційної категорії і є необхідними для виконання встановлених законодавством вимог до здобувачів відповідних звань чи категорій, вчена рада Університету (педагогічна рада фахового коледжу Університету) скасовує відповідне рішення і направляє повідомлення про встановлені факти порушення академічної доброчесності до органу, що присвоїв вчене звання, педагогічне звання або кваліфікаційну категорію.
- 3.3. У разі встановлення фактів обману (крім випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, самоплагіату) академічна відповідальність визначається ректором на підставі висновків спеціально створеної разової комісії вченої ради Університету або факультету (навчально-наукового інституту) з урахуванням вимог законодавства та наслідків порушення академічної доброчесності.
- 3.4. У разі встановлення судовим рішенням факту хабарництва (отримання неправомірної вигоди) академічна відповідальність визначається ректором на підставі висновків спеціально створеної разової комісії вченої ради Університету або факультету (навчально-наукового інституту) з

урахуванням вимог законодавства та обставин порушення академічної доброчесності.

- 3.5. У разі встановлення факту необ'єктивного оцінювання, створення перешкод та/або надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги, яка не передбачена умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання, науково-педагогічний працівник наказом ректора Університету направляється для проходження навчального курсу з академічної доброчесності. У разі повторного порушення йому наказом ректора Університету оголошується попередження).
  - 3.6. Якщо у захищеній здобувачем ступеня доктора філософії дисертації встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, його науковий керівник позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті строком на два роки, голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті строком на два роки.
  - 3.7. Якщо у захищеній докторській дисертації або публікаціях, які представлялися до захисту, встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, науковий консультант позбавляється права участі у підготовці та/або атестації здобувачів ступеня доктора філософії та консультуванні та/або атестації здобувачів ступеня доктора наук в Університеті строком на два роки, голова спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та опоненти, які надали позитивні висновки на неї, позбавляються права участі в атестації кадрів вищої кваліфікації в Університеті строком на два роки.
4. Види академічної відповідальності здобувачів вищої освіти
    - 4.1. Якщо у наукових статтях, тезах доповідей наукових конференцій виявлено академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, то:
      - 4.1.1. Особам, що є авторами (співавторами) відповідних публікацій наказом ректора Університету оголошується попередження. Якщо ці особи є членами вчених рад Університету (факультету, навчально-наукового інституту), то органи самоврядування здобувачів освіти, які їх делегували, мають розглянути питання про їх відкликання зі складу цих рад.
      - 4.1.2. Вчена рада університету приймає рішення про відкликання відповідних публікацій, яке передбачає публікацію відповідного повідомлення на офіційному сайті університету або (для статей і тез доповідей) у відповідних наукових виданнях. Публікація вилучається з бібліотеки та електронних ресурсів Університету. Стосовно

публікацій, що оприлюднені поза межами університету, інформація про відкликання публікації надсилається видавцю – видавництву, редакції наукового видання, програмному (організаційному) комітету конференції тощо.

- 4.1.3. Відповідні публікації мають бути виключені з переліків наукових праць університету, факультету (навчально-наукового інституту), кафедри, а також осіб, що є авторами (співавторами) цих публікацій.
- 4.1.4. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності виявлені у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти під час їх захисту, екзаменаційна комісія приймає рішення про відмову у присудженні відповідного ступеня. На підставі цього ректор видає наказ про відрахування здобувача вищої освіти. Якщо зазначені порушення академічної доброчесності у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти виявлені на етапі попереднього розгляду, випускова кафедра відмовляє у допуску до захисту. Якщо зазначені порушення виявлені після прийняття рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, академічна відповідальність визначається ректором на підставі висновків спеціально створеної разової комісії згідно із законодавством.
- 4.2. Якщо у курсових роботах/проектах виявлено академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, керівник відповідного факультету (навчально-наукового інституту) приймає рішення про повторне проходження відповідного освітнього компонента.
5. Особи, стосовно яких прийнято рішення про академічну відповідальність, мають пройти додаткове навчання з питань академічної доброчесності.
6. У разі, якщо порушення особою академічної доброчесності спричинило матеріальні збитки Університету, ректор Університету має право звернутися до суду з позовом про відшкодування цих збитків.
7. Якщо інше не передбачено законодавством, визначені цим Положенням види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності застосовуються стосовно порушень, скоєних після набрання чинності Положенням.
8. Це Положення набирає чинності з 01 січня 2024 року.